

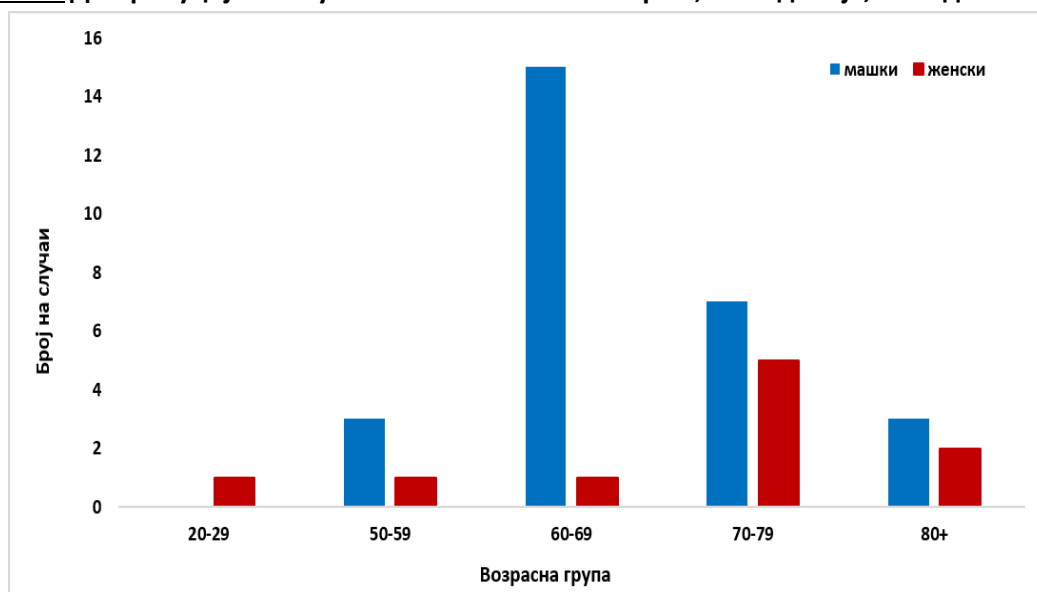
Неделен епидемиолошки извештај за Западно-нилска треска во Македонија во 2026 година (заклучно со 18-ти август 2026)

Овој неделен епидемиолошки извештај има за цел да даде краток преглед на епидемиолошките податоци за Западно-нилска треска, пријавените случаи и одговорот на јавно-здравствените власти во Македонија во 2026 година. Податоците презентирани во овој извештај се добиени од пријавите за случаи на WNV инфекција кај луѓе испратени до ИЈЗ од страна на лекарите (инфектолози), епидемиолошките анкети изработени од епидемиолози од надлежните ЦЈЗ и од пријавите од лабораториите кои тестираат примероци за оваа болест. Одделот за епидемиологија на заразни заболувања при ИЈЗ презема постапка за верификација и класификација и ги истражува сите пријавени случаи во рок од 24 часа, преку комуникација со епидемиолозите од ЦЈЗ, лекарите што лекуваат и пациентите, со цел да се идентификува веројатното место на експозиција, карактеристиките на болеста и факторите на ризик. Покрај тоа, здравствената состојба/исходот на хоспитализираните случаи се ажурира секојдневно.

Во 2026 година, а заклучно со 18.08.2026 година, во Македонија се регистрирани вкупно 38 случаи на Западно-нилска треска.

- Од регистрираните случаи, а согласно дефиниција на случај, 36 се водат како потврдени, а два како веројатни.
- Според место на живеење на заболениите, 37 случаи се од Скопје, а еден од Велес.
- Регистрирани се 37 автохтони случаи и еден случај со историја на патување во Грција, но инкубациониот период покрива и престој во Македонија.
- Од регистрираните случаи (38), 28 се машки, а 10 се женски.
- Во однос на возрасната дистрибуција, најголем дел се лица на возраст над 60 години – 33, четири се лица на возраст од 50-59, а едно лице на возраст од 20-29 години. Просечната возраст изнесува 67,3 години ($SD \pm 11,2$ години; min 25, max 83).

Графикон 1. Дистрибуција на случаи на WNV по пол и возраст, Македонија, 2026 до 18.08.2026

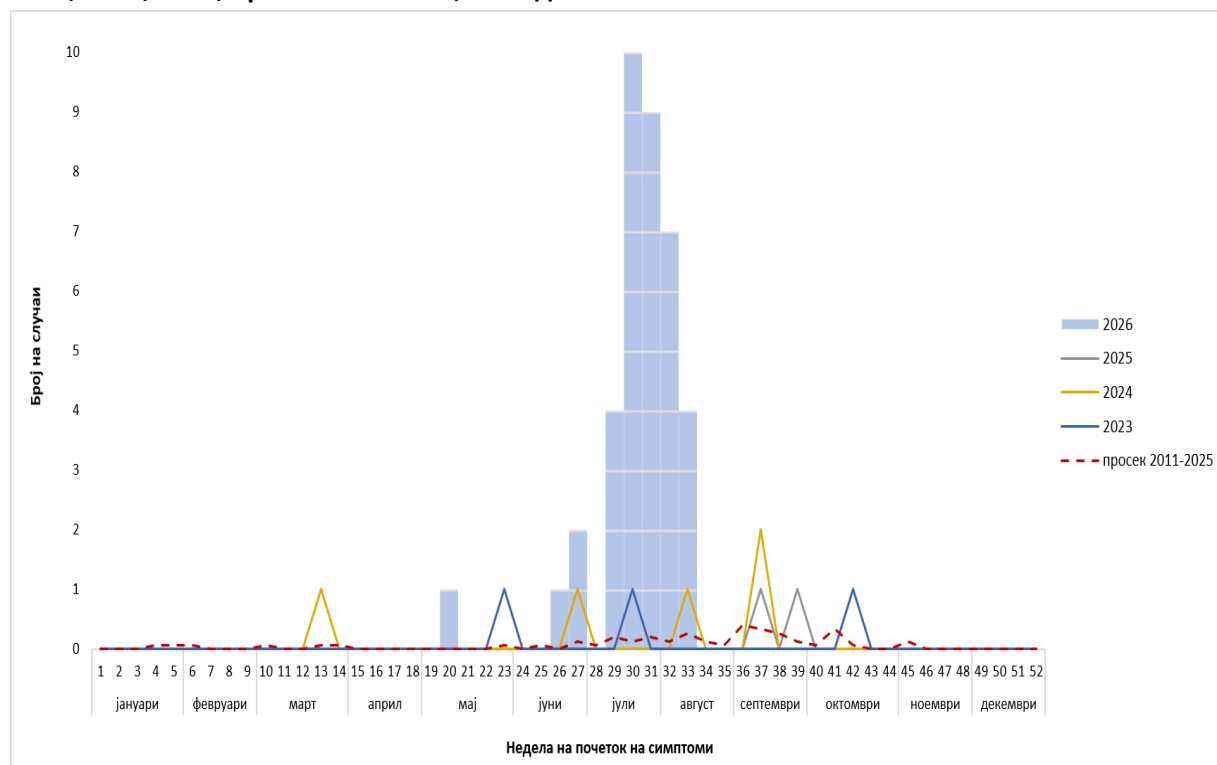
- Сите регистрирани случаи во 2026 година се кај лица кај кои е регистрирана невроинвазивна болест (енцефалитис и/или менингитис) и сите биле хоспитализирани, 37 во УК за инфективни болести и фебрилни состојби и еден во Аџибадем Систина.
- Почетокот на симптомите кај најголем дел од заболените – 24 е регистриран во месец јули. Кај 11 случаи почетокот на симптомите е во месец август, два во месец јуни, а кај еден случај во месец мај.
- Во текот на 2026 година, до 18.08.2026 година, регистрирани се 4 смртни случаи кај пациенти со невроинвазивна болест на ЗНТ. Се работи за машки лица на возраст од 62-83 години, од Скопје кои биле хоспитализирани во КИБФС. Кај три починати лица се регистрирани коморбидитети. Дијагнозата е потврдена со серолошко испитување на ликвор.

Во текот на изминатата недела (12-18.08.2026), пријавени се 12 нови случаи. Регистрирани се 3 нови смртни исходи.

На 11.08.2026, ЦЈЗ Скопје пријави епидемија на Западно-нилска треска во општините Кисела Вода, Гази Баба, Аеродром и Бутел.

Графикон 2 ги прикажува пријавените случаи на Западно-нилска треска по недела на појава на симптоми, во 2026 година, во споредба со претходните три години (2023-2025) и просекот. Кај првиот дијагностициран случај на инфекција со WNV во 2026 година, пријавениот почеток на симптомите е на 12 мај 2026 година (20-та недела/2026).

Графикон 2. Број на пријавени случаи на WNV по недела на појава на симптоми, Македонија, 2023, 2024, 2025, просек 2011-2025, 2026 до 18.08.2026

Епидемиолошка интерпретација: Податоците укажуваат на зголемување на бројот на регистрирани случаи во текот на јули и почетокот на август 2026 година, со изразена просторна концентрација во Скопскиот регион. Најголем број случаи се регистрирани во општина Кисела Вода, особено на подрачјето на населено место Драчево, како и во општина Гази Баба (со концентрација во руралните средини). Регистрираниот пораст на бројот на случаи и нивната просторна концентрација се индикативни за интензивирана локална трансмисија на WNV во погодените подрачја.

Табела 2 ја прикажува географската распределба на регистрираните случаи со лабораториски дијагностицирана инфекција со WNV на ниво на **веројатна општина на изложеност (експозиција)**. Веројатното место на експозиција претставува индиректен показател за можната локална циркулација на WNV и не треба да се интерпретира како потврдено место на инфекција.

Табела 2. Пријавени случаи на инфекција со WNV според веројатната општина на експозиција, Македонија, 2026, до 18.08.2026 (n=38)

Регион	Единица	Веројатна општина на експозиција	Број на случаи	I/100.000
Скопски	Град Скопје	Кисела Вода	12	19,4
		Гази Баба	8	11,5
		Аеродром	3	3,9
		Бутел	2	5,3
	Општини во околина на Град Скопје	Илинден	3	17,2
		Зелениково	1	29,8
		Петровец	2	21,9
		Арачиново	1	7,9
		Студеничани	2	9,1
		Сопиште	2	29,8
Вардарски	Велес	Велес	1	2,1
Пелагониски	Долнени	Долнени	1	7,6
Вкупно			38	2,1

*Согласно податоците од епидемиолошките анкети, периодот на инкубација и престојот во одредена општина што може да се разликува од местото на живеење на заболениот лице

ЈАВНО-ЗДРАВСТВЕНИ МЕРКИ ПОДДРЖАНИ ОД ИЈЗ, 2026

1. Едукација на населението за методите на пренесување на причинителот и мерките за лична заштита.

- За таа цел, ИЈЗ изготви информативно-едукативен материјал за вектор-преносливи болести (вклучително и Западно-нилска треска) со начини на превенција на заболувањата, како и флаер со мерки за заштита од комарци.
- Истиот е доставен до надлежните институции. Потребно е едукативниот материјал да биде поставен на веб страните на ИЈЗ и 10-те ЦЈЗ, како и ЦЈЗ да го достави до туристичките агенции со цел споделување со патниците во ендемските региони за болеста.

2. Подигање на свеста кај здравствените работници за ЗНТ и засилен надзор.

- Потребно е ЦЈЗ да ги известат матичните лекари, невролозите, педијатрите и инфектолозите од здравствени установи во државата за појавата на ова заболување со цел подигање на свеста за можната појава на заболувањето и вклучување во диференцијалната дијагноза.
- Се препорачува лабораториско тестирање за ЗНТ кај сомнителни случаи со невроинвазивна форма (како што се случаи со енцефалитис, асептичен менингитис, акутна флацидна парализа, треска со неодредена етиологија).
- Комуникација со лабораториите кои спроведуваат тестирање за Западно-нилска треска на дневно ниво (активен надзор).
- Истражување на сите пријавени случаи со цел да се утврди веројатното место на експозиција, факторите на ризик и сериозноста на болеста.
- Комуникација со болниците со цел здравствената состојба на хоспитализираните случаи да се ажурира секојдневно.
- Комуникација со Институт за трансфузиона медицина со цел спроведување на целни мерки за безбедност на крвта.

3. Комуникација со јавност и надлежни институции.

- Редовно известување на сите надлежни институции за состојбата со заболувањето од страна на ИЈЗ.
 - Периодичен/неделен епидемиолошки извештај за Западно-нилска треска изработен од ИЈЗ и споделен на веб сајт.
 - Комуникација со меѓународни институции - ECDC (известување во EpiPulse)
4. Планско извршување на превентивна **дезинсекција** (согласно елаборат) – ларвицидна и адултицидна дезинсекција од страна на општините, но и дезинсекција по епидемиолошки индикации (ларвицидна и адултицидна) по регистрирани случаи која е во надлежност на Центрите за јавно здравје на територијата која ја покриваат.
- ИЈЗ известува за процесот на превентивна дезинсекција спроведен од единиците на локална самоуправа преку податоци доставени од 10-те ЦЈЗ и известува до надлежните институции за типот на спроведена активност, употребеното средство, периодот кога е спроведена активноста и операторот кој ја извел активноста.

Превенција од болести кои се пренесуваат преку комарци:

1. Мерки насочени кон животната средина (намалување на популацијата на комарци и нивен престој во животниот простор на луѓето).
- ✓ Спречете го размножувањето на комарци во вашата средина:
 - Не оставајте отворени садови со вода – тацни од саксии, буриња, канти, пловни објекти и стари гуми по дворовите во кои може да се собира дождовница.
 - Редовно чистете ги олуците за да се овозможи истекување на водата.
 - Одржувајте ги чисти базените за капење, украсни базени, фонтани.
 - Не создавајте бари (застоени води) по дворовите.
 - Редовно одржување на теренот покрај водните канали и околу другите водни површини.

- ✓ Намалете ја можноста да бидете изложени на убоди од комарци:
 - Поставете заштитни мрежи на вратите и прозорците во домот.
 - Одбегнувајте излегување и престој надвор во зори или на самрак, кога комарците се најактивни. Особено да се внимава при наводнувањето на зелените површини, бавчите и извршување на градинарските работи кои вообичаено се практикуваат во овој период од денот.
 - Доколку во домашни услови се чуваат домашна живина и/или птици како миленичиња да се внимава на хигиенските услови каде тие престојуваат, по можност живеалиштата да бидат заштитени со мрежи, да се одржуваат чисти и навремено да се менува водата во нивните поилки за да се спречи размножувањето на комарците.

2. Мерки за лична заштита од убоди на комарци.

- ✓ Носете соодветна облека, најдобро во светли бои, која ќе остава што помалку откриени делови од телото (долги ракави, панталони, чорапи, шапки...).
- ✓ Применувајте заштитни средства (репеленти) во облик на лосион, стик, аеросол-спреј или крем за кожата и за облеката, кои ги одбиваат комарците.
- ✓ Репелентите не треба да се нанесуваат на посекотини, отворени рани, под облека, околу очите и устата. Кај мали деца, примената треба да биде согласно упатството за конкретниот производ.
- ✓ Патниците кои патуваат во земји или предели каде се евидентираат болести кои се пренесуваат со комарци, задолжително да употребуваат репеленти за време на престојот, а прозорците и креветите за спиење да се затворени со заштитни мрежи, импрегнирани со адекватен инсектицид.
- ✓ Доколку се појават симптоми на заболување, веднаш да побараат лекарска помош и да го известат докторот за скорешниот престој во предели ендемски за болести кои се пренесуваат со комарци. При појава на симптоми, особено кај лица со невролошки симптоми, навременото јавување кај лекар овозможува навремена дијагностичка проценка, соодветен третман и следење на пациентот.

ЗАКЛУЧОК

Западно-нилската треска за прв пат во Македонија е регистрирана во 2011 година. Во периодот од 2011 година до крајот на 2025 година, регистрирани се вкупно 54 лабораториски потврдени случаи. За истиот период, регистрирани се пет смртни случаи асоцирани со оваа болест. Во 2026 година е регистрирано значително зголемување во однос на вкупниот број случаи регистрирани во периодот 2011–2025 година, 38 од 92 вкупно регистрирани случаи (41,3%) од 2011 година до денес се регистрирани само во 2026 година.

Во 2026 година, во Македонија се регистрира значително зголемување на бројот на случаи на WNV во однос на претходните години. Случаите се концентрирани претежно во Скопскиот регион, со најголем број случаи во општините Кисела Вода и Гази Баба. Временската распределба покажува интензивирање на трансмисијата во текот на јули и почетокот на август. Просторната и временската концентрација на случаите, заедно со пријавената епидемија во општините Кисела Вода, Гази Баба, Аеродром и Бутел, укажуваат на активна локална циркулација на WNV и потреба од континуирано засилен епидемиолошки надзор и мерки за контрола на векторите.

Епидемиолошкиот надзор на болеста, систематското и рано спроведување на програми за контрола на комарци и мерките за лична заштита од каснувања од комарци се сметаат за најсоодветни мерки за контрола на Западно-нилската треска.

Бидејќи циркулацијата на вирусот и неговата географска дистрибуција (т.е. областите каде што се регистрирани хумани случаи) не можат да се предвидат, се охрабруваат мерки за лична заштита од комарци, во текот на периодот на активност на комарците.

Информативно-едукативен материјал подготвен од ИЈЗ:

<https://www.iph.mk/mk/news/index/1783>

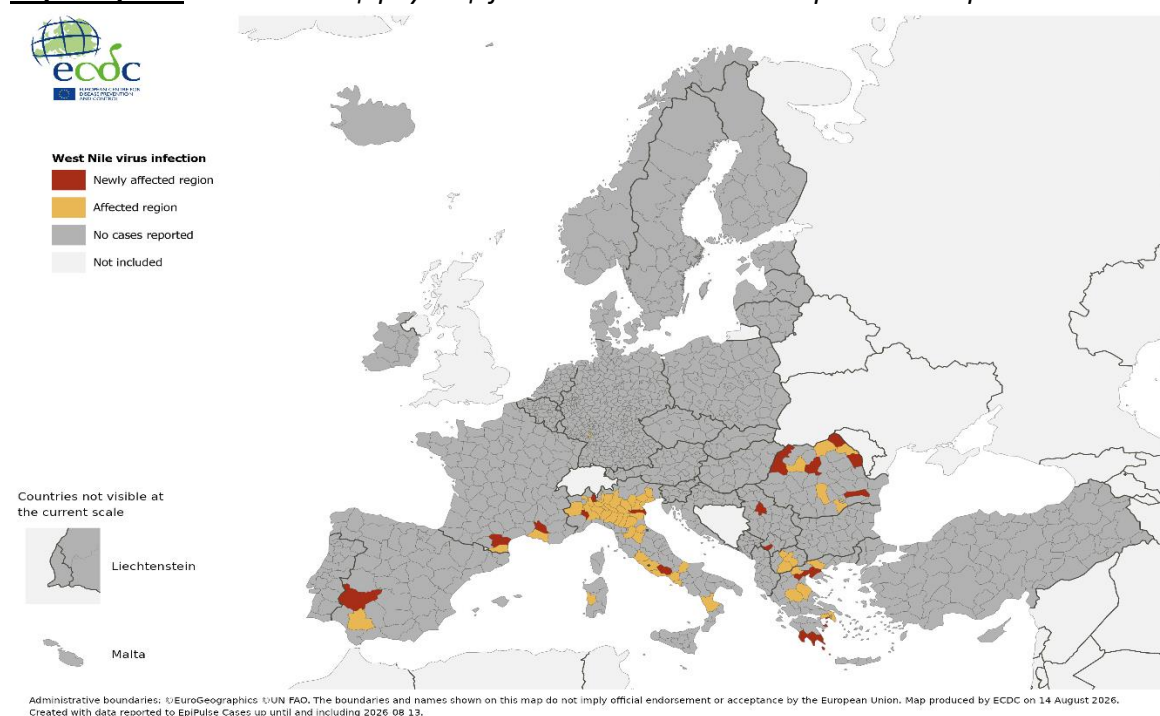
<https://www.iph.mk/mk/news/index/1762>

Согласно последните достапни информации за Западно-нилска треска од [Европскиот центар за превенција и контрола на болести](#), од почетокот на сезоната на пренос во 2026 година, а заклучно со **13-ти август**, идентификувани се 77 региони погодени од вирусот на Западно-нилска треска (WNV) во девет земји во Европа.

Овие региони се наоѓаат во Италија (40), Грција (13), Романија (12), Франција (4), Македонија (3), Шпанија (2), Германија (1), Косово (1) и Србија (1).

Деветте земји пријавиле вкупно 429 автохтони (локално стекнати) случаи на инфекција со вирусот на Западно-нилска треска. Од нив, Италија пријавила 224 случаи, Грција 105, Шпанија 42, Македонија 30¹, Романија 18, Франција 6, Србија 2, Германија 1 и Косово - еден случај.

Картограм. Региони со циркулација на Западно-нилска треска во Европа

Оддел за епидемиологија на заразни заболувања
Институт за јавно здравје

¹ Согласно податоците објавени од ECDC на 14 август 2026 година, Македонија има пријавено 30 случаи во рамките на периодот опфатен со таа публикација. Согласно националните податоци, заклучно со 18 август 2026 година, во земјата се регистрирани 38 случаи